

En resa till de sahlinska bruken i Dalsland

Åmål är den naturliga startpunkten. Allt vad sahlinarna ägde ligger i vad som nu kallas Åmåls kommun.

Varför inte starta med en övernattning? Det finns bra hotell i Åmål. Stadshotellet är ett alternativ om man vill bo i stadens mitt. Örnäs camping är också centralt och ett bra och penningmässigt någorlunda hyggligt alternativ.

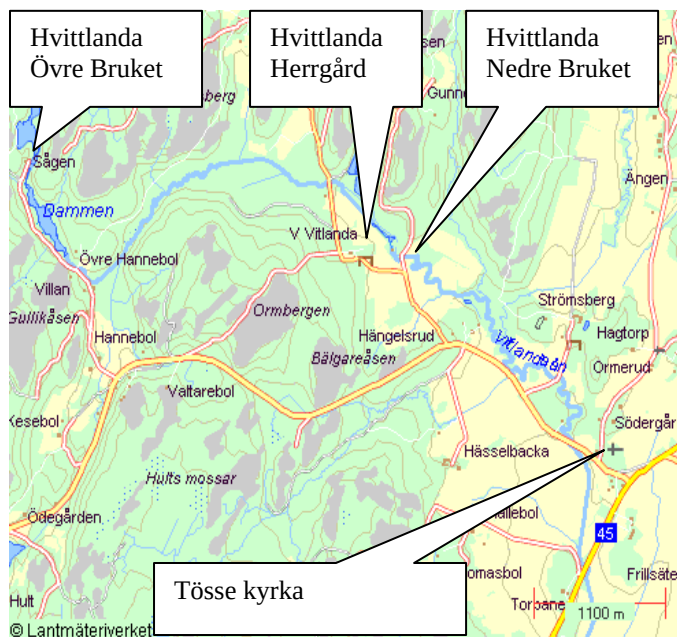
Utflykten kan lämpligen starta med en titt på Åmåls kyrka där CYS' föräldrar Mauritz Reinhold Sahlin (MRS) gifte sig med Christina Svinhufvud 1821. Kyrkan var den enda på trakten som kunde klara det stora antalet gäster. Efter titten på kyrkan åker man söderut på riksväg 45 mot Tösse (Göteborg)

Tösse kyrka som är nästa stopp stod färdig 1848 efter ett långdraget byggprojekt som sysselsatt både MRS och hans far Christopher. Projektet startade 1782.

Gamla kyrkan som var i funktion under Christophers tid på Hvittlanda ligger någon kilometer norr om nya kyrkan.

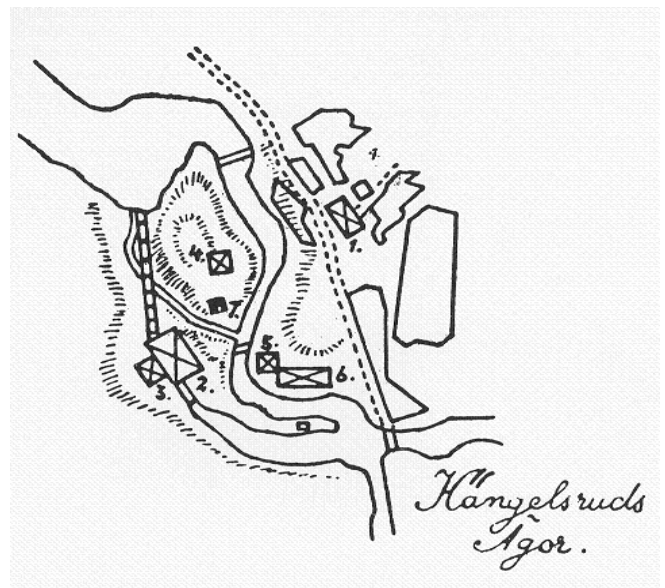
Resan går nu vidare mot vad som idag heter V. Vittlanda cirka två kilometer västerut mot Fengersfors.

De två bruken Hvittlanda övre och nedre ligger på ömse sidor om Hvittlanda herrgård.

Idag med namnen Hängselrud och Hannebol kvarn.

Hundra meters promenad är vad som behövs för att komma upp till dammen där Hvittlandas nedre bruk en gång låg.

Vittlanda gård är densamma som det Hvittlanda som Christopher Sahlin, CYS' farfar, flyttade in i 1798. MRS var då åtta år. Christopher bodde här till sin död 1831. MRS flyttade ut 1815 till Fröskog.

Av de fyra flyglarna har en flyttats till annan plats, de övriga är intakta. Speciellt intressant är avträdet från tidigt 1800-tal.

Gården bebos av en familj Ivarsson, en framgångsrik egenföretagare som övertagit den från sina föräldrar.

Färden går nu vidare till Fröskog och det första som vi besöker är Stenarsbyns säteri där MRS flyttar in 1815. Här flyttar också Christina Svinhufvud in 1821 efter giftermålet.

På Stenarsbyn föds Christoffer (1822) och CYS (1824).

1825 föds sonen Axel och familjen flyttar in i nya Stenarsbyn samma år. Den herrgården ligger bara ett stenkast från den äldre byggnaden. Senare år 1840 byter Stenarsbyn namn till Christinedal.

I ett av rummen finns fortfarande originaltapeten kvar.

Någon kilometer västerut från Christinedals herrgård hittar vi Fröskogs kyrka där familjen MRS har sin stora familjegrav.

Kyrkan är väl värd att besöka. I sakristian finnes ett par försilvrade ljusstakar som skänkts av Anna Sofia Forsberg.

Graven invigdes 1849 då yngste sonen Robert begravdes tio år gammal.

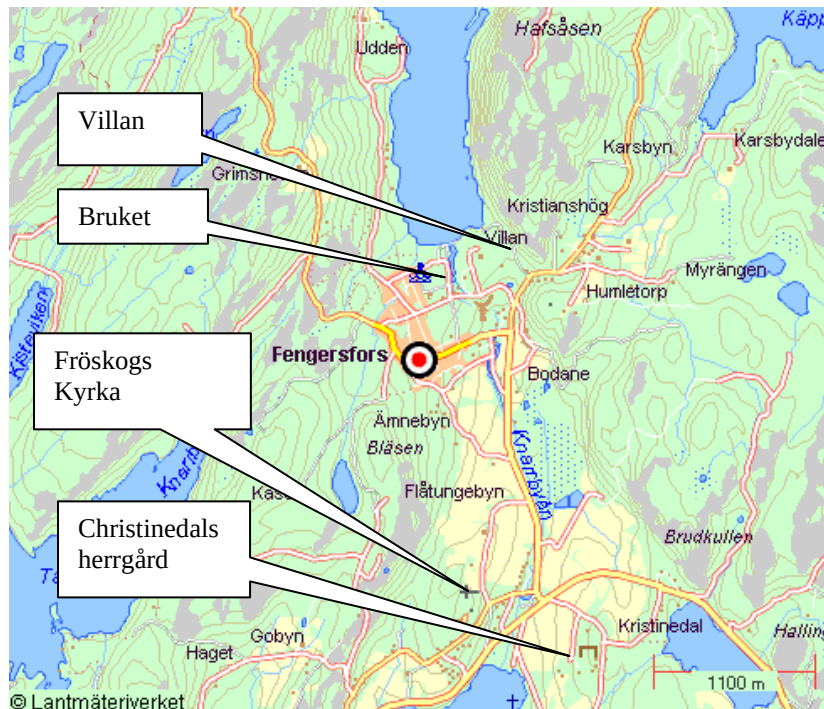
Graven har rustats upp ett antal gånger. Den nuvarande utformningen fick den i mitten på 1920-talet. Den senaste upprustningen skedde 1999 i samband med släktmötet i Dalsland.

Huvudstenen i vit marmor är rest över MRS och Christina Svinhufvud.

I nederkanten på stenen finns en bikupa med bin. Sägner säger att var gång en sahlinare går ur tiden kom en stenhuggare och hugger bort ett bi.

Den sista att begravas i graven var Christoffers trotjänarinna och sambo Anna Sofia. Året var 1935

Efter besöket på Christinedal och Fröskogs kyrkogård är den någon kilometers körning norrut till Bruket som en gång hette Lisefors 1797-1900 och som sedan döptes om till Fengersfors.

”Villan” som den heter byggdes av Christoffer när han sålt Christinedal 1881. Här bodde han sedan till 1892 då han lämnade över den till Wendel Bäärnhjelm och flyttade tillbaka till Fröskog.

Villan bebos numera av familjen Rosenblad.

Efter besöket i Fröskog och Fengersfors är det dags att sikta in sig på Ånimskog. Färden dit sker lämpligast på vägen som går på östra sidan om sjöarna År och Ånimmen

En avstickare för att se slussen vid Strömma mellan sjön År är väl värd sitt pris...

...och har man ännu mer tid att avvara kan man fortsätta från Strömma sluss på östra sidan om Ånimmen fram till Snäcke där MRS lät bygga en järnbana men Christoffer deltog i slussbygget.

Härför får man sedan köra norrut för att komma till Ånimskogs kyrka. Det besöket skall man inte missa.

Kyrkan i Ånimskog är en av de tre vackraste kyrkorna i Dalsland. Den sahlinska graven döljer sig bakom en imponerande häck, en gång i tiden av uteslutande syren

CYS far Christopher är gravens huvudnummer. Han ägde ett stort antal gårdar och ett säteri (Henriksholm) i Ånimskog

Det fanns endast fyra stenar i graven fram till 1940-talets mitt och det är de som syns i bakgrunden på bilden nedan. Först Anna Lisas och sedan Christophers. Sedan en "samlingssten" för den odelbara släkten och slutligen Caspar Wohlfahrts grå sten i hörnet.s

Den stora stenen i gravens mitt är rest över Gustaf Wohlfahrt och hans hustru Augusta f. Sahlin. Syster till MRS.

Stenen kom till 1946 genom Sixten Wohlfahrts försorg.

MS 2006